

АНАЛІТИЧНІ ПРОЦЕДУРИ В ХОДІ АУДИТУ ОПЕРАЦІЙ ЗАСТАВИ

В ході аудиту операцій застави необхідно звернути увагу на можливість підвищення його результативності за умови застосування аналітичних процедур, що, в свою чергу, забезпечить формування повного та достовірного інформаційного забезпечення управління розміщеними фінансовими активами (для кредитора) та договірними зобов'язаннями, забезпеченими заставою (для позичальника). Тому, виходячи з того, що застосування аналітичних процедур в аудиті операцій застави сприяє підвищенню ефективності контролю за операціями застави та визначенню економічної доцільності залучення/надання кредитних коштів, нами запропоновано комплекс аналітичних процедур (табл. 1).

Таблиця 1

Комплекс аналітичних процедур для застосування в ході аудиту операцій застави у заставодавця та заставодержателя

<i>Заставодавець</i>		<i>Заставодержатель</i>	
<i>Аналітичний показник</i>	<i>Розрахункова формула</i>	<i>Аналітичний показник</i>	<i>Розрахункова формула</i>
1	2	3	4
<i>Етап 1. Переддоговірна робота</i>			
1.1. Оцінка вартості позикового капіталу	Витрати на залучення і обслуговування позикового капіталу / Загальна вартість залучених джерел фінансування	1.1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності заставодавця	Найбільш ліквідні активи заставодавця / Поточні зобов'язання підприємства
1.2. Робочий капітал	Оборотні активи – Поточні зобов'язання	1.2. Оцінка вартості та аналіз достатності предмета застави	Кредит під заставу – (% за кредитом + договірна (експертна) вартість застави)

1	2	3	4
1.3. Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	1.3. Чистий кредитний ризик	Сума валового кредитного ризику – Вартість одержаного забезпечення
Етап 2. Під час виконання умов договору кредиту та застави			
2.1. Коефіцієнт захищеності кредиторів (покриття відсотків)	Прибуток до виплати відсотків та сплати податків / Витрати за нарахованими відсотками за кредитами під заставу	2.1. Коефіцієнт швидкої ліквідності заставодавця	(Грошові кошти + Короткострокові фінансові вкладення + Дебіторська заборгованість) / Поточні зобов'язання
2.2. Оцінка виконання договірних зобов'язань, забезпечених заставою	Частка виконаних та невиконаних зобов'язань щодо повернення кредиту під заставу та сплати відсотків	2.2. Коефіцієнт відновлення (втрати) платоспроможності заставодавця	За період відновлення платоспроможності приймають 6 місяців, а за період її втрати – 3 місяців. Розраховується відповідно до нормативної формули
2.3. Коефіцієнт фінансової стійкості	Власний капітал / Залучений капітал	2.3. Валовий кредитний ризик	Заборгованість за кредитними операціями під заставу
2.4. Обсяги застави	Вартість заставленого майна за відповідним видом застави	2.4. Структура застави	Частка окремого виду застави у сумі вартості заставленого майна
Етап 3. Після завершення дії договору кредиту та застави			
3.1. Коефіцієнт фінансування	Залучений капітал / Власний капітал	3.1. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Чистий дохід від фінансових послуг з кредитування під заставу / Середньорічна сума дебіторської заборгованості, забезпеченої заставою
3.2. Рентабельність залученого капіталу	Прибуток до оподаткування / Середньорічна вартість залученого капіталу	3.2. Рентабельність фінансової послуги кредитування під заставу	Валовий прибуток / Собівартість наданої фінансової послуги кредитування під заставу послуг
3.3. Ефект фінансового ліверіджу (використання кредитних ресурсів)	Обсяг додатково отриманого підприємством прибутку від залучення коштів зі сторони	3.3. Рентабельність продажу	Валовий прибуток / Чистий дохід фінансової установи

1	2	3	4
Етап 4. За умови невиконання договірних зобов'язань			
4.1. Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Валюта балансу	4.1. Оцінка ефективності витрат заставодержателя	Прибуток / Витрати заставодержателя
4.2. Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	Власні оборотні активи / Вартість всіх оборотних активів	4.2. Рентабельність фінансової послуги кредитування під заставу	Валовий прибуток / Собівартість наданої фінансової послуги кредитування під заставу послуг
4.3. Частота звернення стягнення на предмет застави	Є систематизованим показником про випадки звернення стягнення на предмет застави”	4.3. Аналіз достатності вартості предмета застави для покриття фінансових втрат	Борг заставодавця – Вартість реалізованого предмета застави

Отже, даний підхід дозволяє оцінити ефективність управління фінансовими активами заставодержателя на підставі кредитного аналізу, визначити прибутковість фінансової послуги, провести аналіз вчасності виконання договірних зобов'язань, здійснити прогнозування зобов'язань, забезпечених заставою, виходячи із тривалості надання позики та графіку її погашення. В свою чергу, заставодавець має можливість визначити економічну доцільність залучення кредитних коштів та ефективність фінансової політики підприємства; у випадку не виконання договірних зобов'язань аналізуються витрати та доцільність такого кредитування.